

REDACTIUNEA,
 Administrațiunea și Tipografia
 Brașov, piața mare nr. 30.
 Scrisori nefrancate nu se
 primesc.
 Manuscrisuri nu se retrimit.
INSERATE
 se primesc la Administrațiunea în
 Brașov și la următoarele
BIROURI de ANUNȚURI:
 În Viena: la M. Dukas Nachf.,
 Nux. Augensfeld & Emeric Les-
 ner., Heinrich Schalek, A. Op-
 pelik Nachf., Anton Oppelik.
 În Budapesta la A. V. Gold-
 berger, Ekstein Bernat, Iuliu
 Leopold (VII Erzsebet-körut).
PREȚUL INSERȚIUNILOR: o se-
 rie garmond pe o colonă 10
 bani pentru o publicare. Pu-
 blică: mai dese după tarifa
 și învoială. — **RECLAME** pe
 pagina 3-a o seriă 20 bani

GAZETA TRANSILVANIEI

ANUL LXVI.

„GAZETA“ iese în de-care zi.
 Abonamente pentru Austro-Ungaria
 De un an 24 cor., pe șase luni
 12 cor., pe trei luni 6 cor.
 Nr-ii de Duminecă 4 cor. pe an.
 Pentru România și străinătate:
 Pe un an 40 franci, pe șase
 luni 20 fr., pe trei luni 10 fr.
 Nr-ii de Duminecă 8 fr. pe an.
 Se primumără la toate ofi-
 cialele postale din țară și din
 afară și la d-nii colectori.
 Abonamentul pentru Brașov
 Administrațiunea, Piața mare,
 Târgul Inului Nr. 50. etagiu
 I. Pe un an 20 cor., pe șase
 luni 10 cor., pe trei luni 5 cor.
 Cu dnușul în casă: Pe un an
 24 cor., pe șase luni 12 cor.,
 pe trei luni 6 cor. — Un esem-
 plar 10 bani. — Atât abona-
 mentele cât și inserțiunile
 sunt a se plăti înainte.

Nr. 188. Brașov, Luni-Marti 26 August (8 Septembrie). 1903.

Crisa și federalismul.

Voind să trecem în revistă evenimentele cele mai însemnate ale zilei, trebuie să recunoștem înainte de toate, că aceste nu mai au un caracter de rënd, ci sunt evenimente în adevăratul sens al cuvântului extraordinare, ce vestesc un period de radicale schimbări în toate părțile.

Înăuntrul monarhiei noastre pare că totul se clatină, pare că toate raporturile interioare nu mai întâișeză decât un chaos.

Crisa în Ungaria a devenit permanentă. Toate silințele ce și-le dă bătrânul monarch de a-o rezolva, au rămas până acum zadarnice și va trece, credem, încă mult pân' ce se va găsi mijlocul de a paralisa, fie și numai în parte, efectele ei stricăciose.

Combinăția cu președinția viitoare a ministrului de finance Lukacs a cădut, fiind-că acesta însuși, sciind că nu se bucură nici cât de puțin de simpatiile opoziției, s'a rugat de Majestatea Sa să-l dispenseze de misiunea onorătoare de a forma viitorul cabinet. Cine va fi chemat în locul lui nu se știe. Dêr în cele din urmă va trebui totuși să se găsească cineva, care să încerce încă odată a aplană crisa pe cale pacifică. De nu va reuși, atunci.... să vedem ce dice corespondentul dela Pesta al diarului „N. fr. Presse“, care, la timpul său, s'a bucurat în așa mare măsură de ocrotirea fostului ministru-președinte Szell.

„...Nu mai e timp mult de pierdut“, dice el, „crisa råde la măduva organismului de stat... Inclinarea de a refusa plata dărilor face progrese enorme în țără... Mii de familii din clasa de mijloc, în urma depresiunii economice de șapte ani încôce slăbite la extrem, trăiesc din capital. Încet-încet cei din clasa posesore a poporațiunii, încep a striga după o

mândă tare, care, de va fi de lipsă, să fie decisă a delătura toate piedecile ce se opun ordinii și a-le stîrpi din rădăcină. Să nu lăsăm a fi incurcați prin frasele bombastice ale pressei extreme maghiare, care în paroxismul ei național a ajuns de a aduce iritațiunea până între soldații din casarmă... A sosit ziua, în care trebuie apelat la adevăratul patriotism, nu la cel lăudat dîlnic cu cuvinte sforăitoare... Trebuie să se găsească un om al faptei, care să trecă peste toate piedecile înainte...“

Ôre atmosfera dinăuntrul palatului de la Buda se fie deja așa de mult încărcată cu electricitate?

Să trecem un moment peste Laita. Aici Germanii, cum șcim, au inițiat o mișcare în scop de a lua poziție față cu postulatele militare unguresci, ce ating interesele comune ale ambelor țări și amenință pactul și dualismul. Ei au adresat și un apel cătră toate partidele din parlament în sensul ca toate în unire să ia o poziție de luptă față cu Ungurii.

În Austria însă sunt și Cehii, cari nu trăiesc bine cu Germanii, și Cehii au ținut și ei o întrunire spre a se sfătui cu privire la crisa ungară. Comitetul executiv al partidului dirigiitor al Cehilor tineri s'a adunat Vinerea trecută în Praga. Au vorbit cei doi conducători ai partidului Dr. Pačak și Dr. Herold și s'a luat unanim o rezoluțiune.

Din vorbiri și din rezoluțiune reiese, că Cehii nu sunt nici decum dispuși a ajuta pe Germanii în contra Maghiarilor spre a sustine stările actuale, care „părăsind misiunea istorică a imperiului de a fi un stat de popore și țări egal îndreptățite pe basă federalistă și autonomă, au creat sub hegemonia ici a Germanilor, colo a Maghiarilor două state centralizate, în cari celelalte popore

aveau să primescă poziția de umilite și de cucerite“.

După-ce Germanii dincolo și Maghiarii dincôce de Laita prin obstrucțiunea lor înșiși au atacat pactul și dualismul, Cehii sunt de firma credință, că acuma e momentul ca ei și toate celelalte partide autonome să stăruie pentru o nouă formațiune și adevărată schimbarea formei de stat pe base federaliste și autonomiste.

Acésta nisuință încât pentru Austria s'ar uni cu programul lui Francisc Kossuth, care dice că acolo să fie federalism, ér în Ungaria stat național unitar și toate numai sub legătura uniunei personale.

Conducătorii cehi însă nu se opresc la riul Laita cu dorința lor de a se face schimbări, ci se jăluiesc și de asupra elementelor slave din Ungaria și de nemulțumirea lor adencă, ce au dovedit-o înaintea lumii evenimentele din Croația.

Cehii, dice unul din vorbitori, privesc cu simpatie la postulatele naționale ale Maghiarilor în armată, căci și ei (Cehii) au ridicat deja în delegațiunii asemenea postulate în ce privesc limba de regiment și de instrucțiune militară, dislocarea ofițerilor cehi la regimintele din patrie și purtarea proceselor la tribunalele militare în limba cehică.

Etă dêr că și armata intră în curentul federalisării propagat cu atâta hotărîre de Cehi. Aceștia până una alta ar fi gata să dea mâna cu Maghiarii ca să-și realizeze programul cu o di mai curênd. De Slavii asupriți din Ungaria însă de sigur nu vor uita nici-odată.

Francisc Kossuth cu toate astea, cu toate pățaniile trecutului crede totuși în posibilitatea unui stat național ungar, care să stea în uniune personală cu Austria federalistă!

Ce sinamăgire colosală!
 Așa se presentă situațiunea di-

năuntru a monarhiei noastre în nisce momente, când în Balcani e aproape să izbucnescă conflagrațiunea orientală.

Pressa rusă despre România

Am vădut cum apreciază diarul rus „Znamia“ importanța României în actualele împrejurări. Dêr și alte diare rusesci se ocupă de România. Astfel diarul „Grajdanin“, în numărul său de la 22 August, făcênd o dare de sêmă privitoare la evenimentele ce se desfășoră în Macedonia, propune, ca României să i-se dea mandatul de a ocupa acéstă provincie până la întocmirea unei administrațiuni basată pe programul reformelor și întocmită de puteri. Diarul „Novoie Wremia“, la rîndul său vorbind de acéstă propunere, emite părerea că România este singura putere în Balcani, care ar fi putut îndeplini acéstă însărcinare, „fără a deștepta undeva o bănuelă ôre-care de a voi să beneficieze personal, cucerind provincia ocupată printr'un mandat al Europei“.

În sfîrșit diarul „Rusckia Wiedomosti“ se asociază la propunere dicênd, că România ca țără ortodoxă este destinată anume a ajuta puterile în împrejurările de față.

Cehii și postulatele maghiare

S'a vorbit mult în timpul din urmă despre simpatiile ce le-ar avé Cehii față cu postulatele maghiare.

Vineri s'a ținut o sedință la clubul cehic, cu care ocazie deputații Pačak și Herold au ținut discursuri importante.

Pačak a diș, că edificiul dualismului se clatină și s'apropie momentul în care acest edificiu pus pe base nesănătose, va căde. Cu mici concesii nu mai pot fi conciliate poporele monarhiei, ci va trebui să se înființeze o formațiune, care să correspundă raporturilor istorice ale țerilor monarhiei. Pe noi — continuă oratorul — nu ne dore de loc căderea formei dualiste centraliste. Acum când Maghiarii luptă pentru drepturile limbei lor, nu putem retăcê, că salutăm cu simpatie ôri-ce luptă

FOILETONUL „GAZ. TRANS.“

Din Nirvana.

(Urmare.)

A propos de Eminescu. Cum de d-l Stoica, care invocă satis superque întru aprijinirea teoriilor teosofice autoritatea reginei poete Carmen Sylva, — nu se provocă și la genialul Eminescu, ca la un reprezentant „sui generis“ al budhismului la Români?

Unul din intimii lui Eminescu, d-l I. L. Caragiale, ne spune într'un articol („In Nirvana“), scris din incidentalul morții poetului, că tema de predilecțiune, cu care Eminescu întreținea cu multă vervă și însuflețire pe pretinii săi, era budhismul cu Nirvana sa, acest poetic imperiu al păcii și liniștei eterne. Că Eminescu încă s'a adăpat din apa cea neagră a budhismului, o puteam sci și fără spusele lui Caragiale: documente vii și elocvente sunt scrierile lui mai mult decât deslășite și clare. Așa e mistica novelă „Sărmanul Dionisie“, încadrată în principii

reincarnațiunii budhiste, așa e teoria cosmogonică, dezvoltată cu atâta bogăție de fantazie și profusiune de plasticitate în prima lui scrisore. Credem, că facem o plăcere cetitorilor, reinprospătându-le în memorie grandiosul tablou al născerii și disolvării universului nostru în „eterna pace“ a Nirvanei:

La început, pe când fință nu era, nici [nefință,
 Pe când totul era lipsă de viață și [voiuță,
 Când nu s'ascundea nimica, deși tot era [ascuns,
 Când pătruns de sine însuși odihnea cel [nepătruns, —
 Fû prăpastie? genună? Fû noian întins [de apă?
 N'a fost lume pricepută și nici minte [s'o pricepă,
 Căci era un întunec ca o mare făr' [o rață,
 Dêr nici de vădut nu fuse și nici obhiu [care s'o vadă;
 Umbra celor nefăcute nu ncepuse a-se [desface,
 Și în sine împăcată stăpânea eterna pace!
 Dêr de-odat' un punct se mișcă, cel în- [tăiu și singur! Etă-
 Cum din chaos face mumă, érá el de- [vine tatăl.

Punctu-acela de mișcare, mult mai slab [ca boba spumii,
 E stăpânul fără margini peste margi- [nile lumii.
 De-atunci negura eternă se desface în [fășii,
 De-atunci rămase lumea, luna sóre și [stihii,
 De-atunci și până astăzi colonii de lumii [pierdute
 Vin din sure văi de chaos pe cărări ne- [cunoscute
 Și, în roiuri luminoase isvorênd din in- [finit,
 Sunt atrase în viață de un dor ne- [mărginit.
 Ér în lumea asta mare noi, copii ai lu- [mii mici,
 Facem pe pământul nostru mușinoase de [furnici:
 Microscopice popore, regi, oșteni și im- [părați,
 Ne succedem generații și ne credem [minunați;
 Muști de-o di pe-o lume mică de se [măsură cu cotul,
 În acea nemărginire ne 'nvălim uitând [cu totul,
 Cum-că lumea asta 'ntregă e o clipă [suspendată,
 Că 'ndărătu-i și 'nainte-i întuneric se [arată.

Precum pulberea se jôcă în imperiul [unei rază,
 Mii de fire viorie ce cu raza încetéză: [Ast-fel în a veoiniciei nôpte pururea
 Avem clipa, avem raza care tot mai [adîncă
 Cum s'o stinge, totul pierce ca o umbră [în întuneric,
 Căci e vis al nefinței universul cel chi- [meric.
 În present cugetătorul nu-și opresce a [sa minte,
 Ci 'ntr'o clipă gându-l duce mii de vé- [curi înainte:
 Sórele, ce ađi e mândru, el fi vede trist [și roș,
 Cum se 'nchide ca o rană printre nori [întunecoși,
 Cum planeteii toți înghetă și s'asvărî re- [beli în spaț,
 Ei, din frînele luminii și a sórelui [scăpați;
 Ér catapitésma lumii în adînc s'a înegrit,
 Ca și frunzele de tómnă toate stelele-au [perit;
 Timpul mort și-ntinde trupul și devine [vechinicie,
 Căci nimic nu se întemplă în întinderea [pustie,
 Și în nôptea nefinței totul cade, totul [tace,

ce se da pentru drepturile limbii. Dacă s'ar fi realizat egala îndreptăţire de limbă înscrisă în lege, aţi n'ar mai fi nici vorbă de separaţiunea în două a armatei. E lucru ridicol când se aşteaptă de la noi să sprijinim pe Germani faţă cu Maghiarii pentru menţinerea instituţiunilor, cari s'au creat contra noastră. De altă parte însă, nu se poate aştepta de la noi, ca să sprijinim o mişcare, ce şi-a pus ca ţintă numai nisuiţele unilaterale maghiare şi care exclude pe toate celelalte naţionalităţi, în-deosebi pe Slavii din Ungaria.

Herold a şis, că şi Cehii cer aceea ce pretind Maghiarii: limbă de serviciu cehă pentru regimentele din Boemia, institute cehe pentru regimentele lor şi instrucţie cehă.

Crisa se înăspresce.

Evenimentul zilei este, că ministrul de finanţe Lukacs Lászlo, pe care Maj. Sa monarchul l'a primit Sâmbătă într'o audienţă ce a durat o oră, n'a vrut să primescă însărcinarea de a constitui un cabinet. Mai înainte Maj. Sa a primit pe contele Stefan Tisza.

Hotărârea lui Lukacs a produs la toţi surprindere şi senzaţie.

După Lukacs monarchul a primit din nou pe contele Khuen-Hedervary într'o audienţă, care a durat numai 10 minute. El a fost invitat la palat şi pe ziua de ieri.

Se asigură, că Lukacs ar fi primit numai concesiunile următoare:

1) Ofiţerii ungari, cari s'ar servi în Austria, vor fi permutaţi imediat la regimentele din Ungaria.

2) La stég şi insignii se va valida şi fiinţa distinctă a statului ungar, aşa că la stég va fi pe-o parte vulturul cu două capete, pe altă parte emblema Ungariei.

3) În şcolile militare din Ungaria se vor preda unele obiecte şi în limba mape lângă cea germană.

4) În procedura penală militară se va dispune, ca apărătorul să vorbescă şi ungureşte, limba de pertractare însă rămâne limba germană şi sentinţa nu se va da în numele regelui, ci în numele supremului comandant.

Atât şi nimic mai mult.

„Bud. Hirap“ e informat, că efectul ce l'a făcut asupra contelui Tisza audienţa ce a avut-o la palat, a fost foarte deprimător. Tisza mergând Sâmbătă seara la club a isbucit formal contra acelora, cari şi după concesiunile arătate, nu vreau să cedeze. „Am primit tot ce s'a putut — se fi şis Tisza — pe baza de la 67. Cel ce doreşte mai mult, acela nu este aderentul acestei baze. Cel ce şi de-acum înainte împiedecă lucrarea parlamentară, acela vrea revoluţia şi trebuie să se aştepte a fi pus înaintea glonţului său a furcilor“. Tisza se teme de o

mare catastrofă, căci dacă se suspendă acum constituţia, urmarea are să fie o lovitură care va nimici ţera.

Rusia, Austro-Ungaria şi România.

Sub titlul acesta „National Zeitung“ publică un lung şi important articol, pe care îl resumăm în rândurile următoare:

Scirea despre nascerea unui principe român a procurat regelui Carol o bucurie deosebită. Satisfacţia acesta o împărtăşesc cercurile politice din România, ba chiar ţera întrégă, şi e explicabilă. Deşi părechea regală are până acum trei vlăstare voioice şi drăgălaşe, un principe mai mult e bine-venit, căci însemnă mult pentru o dinastie nouă, cum e dinastia Hohenzollern-ilor în România. Născut în ţeră, botezat în religia ortodoxă, va fi chemat a munci în România, şi anume în direcţia pornită de actualul domnitor.

Noul principe a primit numele de Nicolae Ferdinand. Astfel pare a-se adevări scirea, că va fi botezat de împăratul Rusiei. Sciind că de strîns legată este naţionalitatea Românilor de biserica ortodoxă, se înţelege uşor motivul pentru care Românii au aplaudat perspectiva de a vedea pe ţarul Ruşilor, capul bisericii ortodoxe ruseşti, naş al prinţului român.

E mai presus de orice îndoială că nouşle legături dintre cele două dinastii vor face ca multe din nemulţumirile ivite de la 1877 încôce să dispară. Er acest rezultat se poate considera ca o nouă isbândă a regelui Carol şi poate să aibă bune urmări pentru România, cât şi pentru Orient. Graţie monarchului său, tinărul regat român este astăzi recunoscut de toţi ca un element al ordinii şi al liniştei în Orient.

Regele Carol şi-a făcut tot-d'a-una o virtute din a întreţine cele mai amicale relaţiuni cu toate statele învecinate şi cu cele chemate a rezolva vre-o dată destinaţia Orientului. Şi într'adevăr, actualele raportaţi cu Austro-Ungaria sunt paçoice. Faptul acesta merită recunoaşterea, căci tendinţele bune ale Românilor au fost adeseori zădărnice de acţiunile Maghiarilor. România a şi găsit în Francisc Iosif un cald sprijinitor, — acesta şi din motivul pretiniei personale dintre cei doi Soverani.

Cu mult mai dificile erau relaţiunile cu Rusia. Aici România se isbea de agitaţiunile panslaviste. După retragerea lui Hitrovo însă şi odată cu venirea lui Fonton, agitaţiunile au mai încetat şi lucrurile au pornit a fi mai puţin supărăcioase pentru Români. La 1898 a urmat visita regelui Carol în Rusia. Şi primirea ce i s'a făcut era o dovadă, că Rusia aprobă politica română în destinaţia Orientului. De atunci buna înţelegere între cele două popore continuă, probă şi sărbătorirea ofiţerilor ruşi în România, când în numele

regimentului Vologda au venit să presinte regelui Carol mulţumirile pentru înţelegerea cu care i-a condus în războiul turco-rus.

Cari sunt acum iluziile Românilor, nu se poate şti. Le este prea bine cunoscut, că în cazul unor acţiuni politice însemnate se uită până şi cele mai mari servicii aduse ţerei vecine. Tot ce poate face România însă este, ca faţă de cele două state să rămână în permanente legături de prietinie, căci dacă va reuşi să se afirme ca un stat preţios pentru pacifica dezvoltare a vieţii politice şi economice europene, poate conta pe sprijinul tuturor puterilor.

Fi-va război?

Cercurile politice române sunt neliniştite în urma unei senzaţionale corespondenţe din Sofia, ce s'a publicat în „L'Independance Roumain“, organul ministeriului de externe român, al căreia autor se dăce a fi însuşi agentul diplomatic al României la Sofia.

Diarele bucureşene publică sub titlul „fi-va război?“ următoarele pasaje din numita corespondenţă, care prezintă situaţia în Bulgaria ca în adevăr gravă. Etă ce i-se scrie „Independenţei române“ despre starea spiritelor, ce domnesce în Bulgaria:

„Schimbarea de vederi, ce s'a produs de curând în Bulgaria în ce priveşte posibilitatea unui război cu Turcia, e foarte semnificativă şi foarte serioasă.

„Acum cât-va timp eventualitatea unei conflagraţiuni era socotită la Sofia ca un desastru naţional, politic şi economic, ori-care ar fi fost rezultatul ei.

„Şi etă că de-odată însă şi cercurile, cari se împotriveau mai mult, împing aţi spre război.

„Aceste cercuri politice sunt stăpânite, în aparenţă, de isbânde şi doveştile de forţă ale mişcării macedonene, cari se manifestă pe un teren pur anarhist.

„In realitate însă ele cred, că un război contra Turciei, cu scopul de a împedea exterminarea elementului bulgăresc din Macedonia, este preferabil unei atitudinii neutre, al cărei rezultat ar fi să aducă în Bulgaria afluenţa elementelor macedonene cele mai turburătoare. Acesta ar însemna o importanţă a anarchiei în Bulgaria.

„Intr'un cuvânt, Macedonenii sunt mai temuţi decât Turcii. Mai adaug încă, că armata bulgară, care impune principatului sarcini aproape intolerabile, nu mai vede care e raţiunea ei de a fi, decât chestia macedonenă este exclusă din politică bulgară.

„Nu mai e de lipsă a se adauge că şi armata împinge spre război, pe când Macedonenii fac tot posibilul pentru a-l provoca, căci ei aşteaptă să urmeze o intervenţie europeană.“

Mai departe, corespondentul diarului oficios adaugă:

„Posiţia principelui Ferdinand este din cele mai grele. El nu poate eşi din cruda dilemă, care-l pune între aventura unui război nesigur şi ameninţările macedonenilor, omenî gata la orice.

„Opinia publică înclină dăr spre război.

„Prinţul Ferdinand, care s'a dus direct la Euxinograd lângă Varna, a chemat îndată lângă densusul pe colonelul Savoff, ministru de război.“

Corespondentul arată apoi că un diar din Sofia „Sophiski Wiedomosti“, redigiat de fostul ministru Ludskanoff, atacă cu o violenţă suspectă persoana prinţului şi termină cu cuvintele: „Situaţiunea e foarte gravă.“

* * *

Corespondentul din Constantinopol al diarului „Vecerna Posta“, sub titlul „Războiul cu Turcia“, publică un lung articol, în care anunţă, că Turcia este absolut hotărâtă a intra în Bulgaria.

Războiul însă nu va fi declarat. Guvernul turcesc socotind Rumelia orientală ca provincie a imperiului Otoman, o va trata ca aparţinând teritoriului său. Put şi simplu va înainta armata turcescă prin graniţa rumeliotă, anunţând în urmă puterile despre faptul îndeplinit.

* * *

Toate diarele bulgare sunt asemenea de părere, că consiliul de miniştri extraordinar convocat la Euxinograd, va discuta destinaţia atacului apropiat din partea Turciei. Se află acolo primul-ministru Petrow, ministru de interne Petcow, de justiţie Ghenadiew şi colonelul Savow.

„Sofiskie Wiedomosti“ asigură, că va fi vorba şi de o alianţă cu unul din statele vecine: Serbia sau România.

Diarele opozante cred, că nehotărându-se cât de curând o acţiune mai decisivă situaţia cabinetului va fi sdruncinată şi chiar prinţul Ferdinand se va găsi în poziţiune grea. Se crede, că prinţul a venit din străinătate cu combinaţiuni politice noi.

* * *

Un conducător al mişcării macedonene a declarat unui corespondent al diarului „Kölnische Zeitung“, că comitetul revoluţionar dispun de enorme cantităţi de dinamită, de alte materii explozive, de 20 de sticle cu baccili de ciură, de puşci muniţie şi bani şi că sunt firm decisi, că dacă din cauza neamestecului Europei nu va isbucni războiul între Bulgaria şi Turcia, Bulgarii revoluţionari vor distruge oraşele şi satele din Macedonia şi cu bacilul ciurei vor inficia toate fântânile apaductele.

* * *

Faimele despre război sboră şi gură'n gură. O telegramă din Triest veseşte, că după sciri sosite din Constantinopol s'a dat ordin pentru mobilizarea tregei armate turcesce.

Căci în sine împăcată reîncepe-eterna pace.

Să nu fi sciut de toate acestea d-l Stoica nimic, după-ce le scie ori-ce elev mai de sémă de liceu, care a ajuns să facă un curs regulat de literatura română?

Lucrul e la tot cazul surprindător, după-ce vedem, că e o manie particulară a teoreticianilor teosofi de aţi, de a ocrotia fără multă bătaie de cap halucinaţiunile teosofice tuturor celebrităţilor intelectuale. La Eminescu — cel puţin la aparenţă — sunt unele analogii destul de ademenitoare.

Părerea noastră este totuşi, că d-l Stoica într'un moment de luciditate nepreocupată va fi recunoscut, că genialul poet va fi avut momente în viaţă, când s'a lăsat răpit de farmecul înduioşetor al poeziei şi etice budhiste, şi că cu toate înclinările sale spre romantism, nu s'a putut molipsi decât în trecăt de mistică metafisică a budhismului. Teoria vedică a cosmogoniei nu e decât o ilustrare poetică a subtilităţilor metafisice, în cari îşi

mistue viaţa „betrânul dascăl“, cercând să deslege enigmele universului, fără să potă presimţi, că ingrata posteritate îl va da înainte de vreme uitării şi te miri ce „pedant“ se va găsi preste un véc, care se-l resume în 2 şiruri, aşedându-l „în vr'o notă prizărită sub o pagină nerodă“. Totă reincarnaţiunea şi pribegirea astrală a călugărului Dionisie e o simplă visiune a sërmanului Dionisie, cădută în frigurile delirului după lectura otrăvitoare a vechiturilor astrologice şi magice, cumpărate de la ovreul Riven. Novela e instructivă şi-şi are morala sa desluşită. Teosofii însă se par a fi incorigibili. Cu toate acestea o recomandăm spre o nouă cetire şi meditare d-lui Stoica.

Cu tot romantismul său şi simpatia sa pentru tot ce e sentimental şi sombru, însuşită în şcola poetilor romantici germani, Eminescu — judecat în totalitatea produţiunii sale — rar se pierde în obscurităţi mistice, cum e în povestea lui Arald din „Strigoii“. Er cât despre filosofia budhistă-pesimistă a romanticului Schopenhauer — a cărui influenţă asupra lui Eminescu nu se poate tăgădui — şi aici a

învis genul cel bun al lui Eminescu, temperamentul său nobil şi sensibil, făcându-l să estragă din el numai partea cea bună: elementul artistic al poeziei şi elementul etic al altruismului.¹⁵⁾

Omul în lumea acesta nu e decât jertfa credulă a nălucirilor. Acestă lume de năluciri şi desamăgiri e cercul vişios,

¹⁵⁾ De altmintrelea şi Schopenhauer — şi putem dice cu anumite restricţiuni, şi Eminescu — a fost pesimist mai mult teoretic, decât practic: viaţa filosofului german e o categorică desavuare a principiilor sale pesimiste. Dragostea de viaţă şi sensualismul său tradéză mai curând pe optimistul, decât pe filosoful pesimist. Schopenhauer, cu totă scârba de viaţă, la care se reduce etica sa, nu e aderent al sinuciderii, căci după resonamentul său teoretic, mortea distruge numai pe individ. dăr nu şi esenţa lui, „veinţa de viaţă“. — Altmintrelea ni-se înfăţişeză hedonistul Hegesias (trăesce în vécul al 3-lea a Chr. în Alexandria) şi adevăraţii săi (Hegesiaci). După preceptele sale scopul şi idealul vieţii e plăcerea; deore-ce însă viaţa e ast-fel întocmită, încât acest ideal nici când nu se poate ajunge, viaţa pentru filosof e indiferentă; e deci de preferit mortea (de aici supranumele său de „peisithanatos“ = cel-ce îndemnă la morţe). Pre-cum ne spune Cicero, Tusc. I, 34, 88, mulţi din invăţaceii săi mai fanatici şi-au şi luat viaţa de bună voe.

în care se încurcă tot mai rău neputincioşa fiinţă omenescă; omul după concepţiunile acestei filosofii nu mai e fiinţa altă de esenţă divină, stăpân pe sörtea sa cu rolul său superior în univers, ci microscopică pãrticică a acestei „lumii mică care încă nu e decât o „clipă suspendată în a vecinicii nopte. De aici nemărginită compãtimire şi iubire a poetului faţă om, fiinţa slabă şi neputincioasă; de aici tremul altruism, cu care îmbrãţişeză toţi neputincioşii acestei lumii.

Analogiile cu doctrinele budhiste Schopenhauriane sunt evidente, numai pesimismul lui Schopenhauer apare Eminescu ore-cum purificat şi inobilizat er fantasmagoriile mitologice ale budhismului sunt cu totul omise.

De alt-mintrelea un fel de melancolie pesimistă şi convingerea despre nimicnicia şi desertăciunea acestei vieţi, e notă comună a şcolii romantice germane ale cărei principii artistice-estetice şi vederi filosofice le-a profesat în mare măsură şi Eminescu.

Cei cari au aprofundat esenţa individualităţii poetice a lui Eminescu,

O telegramă din *Berlin* spune ceva mai mult: In capitala Germaniei se vorbește serios, că *răsboiul turco-bulgar e iminent*. „*Lokalanzeiger*“ a primit din Constantinopol scirea, că *trupe turcesci sub comanda lui Mustafa-pașa au trecut granița bulgară*. Diarul berlinesc dă, că nu e nevoie ca Turcia să declare războiul Bulgariei, căci acesta e stat vasal. El și-gur însă, că autoritățile militare turcesci au ținut un mare consiliu al cărui rezultat e, că *Edhem-pașa a fost însărcinat cu comanda supremă peste toate trupele*. Consiliul suprem militar a propus Sultanului să trimită *ultimatum* Bulgariei, Sultanul însă a răspuns, că va mai aștepta câteva zile.

Din Serbia.

Cetitorii își aduc aminte, că după *masacrarea* părechi regale din Serbia, se svonise, că garnisona din Niș, care rămăsese credincioasă regelui Alexandru, s'a pus în mișcare încă în noaptea asasinatului, dăr că n'a mai recurs la forța brută, după-ce se afla înaintea unui fapt împlinit mai curând decât cum s'ar fi putut aștepta cineva. Astăzi svonul se dovedește a fi fost fundat, căci după cum se vestese din Belgrad, majoritatea corpului ofițeresc, peste o mie de inși, cei mai mulți plasați în garnisona de la Niș, s'au conjurat, condamnând la moarte pe foștii asasinii, care prin brutală lor infidelitate au compromis întregul stat ofițeresc al Serbiei.

Ofițerii sârbi, nepărtasi ai conjurațiunii, care a delăturat pe regele Alexandru, după comiterea asasinatului s'au mulcomit pentru moment, în speranța că regele Petru va căuta să facă ordine și să ștergă murdara pată a infidelității și asasinatului de pe fruntea ostreii sârbesce. Se aștepta cel puțin, ca noul rege să concedieze din ostire său să transfereze din capitală pe ofițerii asasinii. După ce însă regele Petru s'a dovedit neputincios față de atotputernica clică a asasinilor, care îl încunjură la curte, ei și-au luat refugiul la conjurațiune contra conjuraților.

Conjurațiunea pusă la cale în Niș unde petrece actualmente regele Petru, a fost descoperită pe neașteptate. S'a găsit un concept de memorandum, în care ofițerii asasinii sunt condamnați la moarte, pentru cazul, că nu vor fi concediați și pedepsiți. Memorandumul avea să fie predat regelui Petru la 8 Septembrie, ziua natală a climatului.

Sensația e mare în Belgrad și ceea ce mai liniștesc spiritele și ușurează situațiunea e faptul, că conjurațiunea nu e îndreptată în contra actualului rege. Ați nu mai începe îndoială, că majoritatea armatei în frunte cu comandantul garnisonii de la Niș, comandantul de divizie Iancovic, aprobă noua mișcare. La întrebarea ministrului de război, toți comandanții de

divizii au răspuns, că aprobă mișcarea garnisonii de la Niș. De două zile toate trupele din Serbia sunt consignate. Regele Petru își dă totă silința să aplaneze conflictul pe cale pacifică. E întrebarea acum, dacă regele Petru va avea energia convenită să se curețe de bagajul asasinilor.

După „*Belgradske Novini*“ autorii conjurațiunii celei nouă sunt căpitani Novacovic și Todorovic. Aceștia au redactat manifestul adresat corpului ofițeresc, în care se dă, că un ofițer cinstit nu poate suferi pata, cu care au înegrit asasinii regelui Alexandru ostirea sârbescă; și cere deci, ca asasinii să fie scoși din corpul ofițeresc, la din contră vor fi delăturați cu forța. Manifestul a fost subscris de 25 ofițeri, cari au și fost deținuți Joia trecută în Niș.

După ultimele sciri oficerii arestați ar fi fost liberați.

SCIRILE DILEI.

— 26 August v.

O nouă circulară a ministrului *Wlassics*. Din incidentul începerei noului an școlar, ministrul de instrucțiune *Wlassics* și-a ținut de „datorință“ a adresa tuturor inspectorilor superiori de școle o „patriotică“ circulară în care le pune la inimă să fie cu ochii în patru și să controleze cu conștiințositate progresul, ce se face în instrucțiunea *limbei maghiare*. — N'are altceva de lucru d-l *Wlassics*.

Marile manevre din Ungaria-de-sud se vor încehea mâne în 7 Septembrie. Tot mâne arhiduecele *Francisc Ferdinand* pleacă spre Viena.

13.000 emigranți. În luna Iulie, după cum spune „*Szatsitzikai Havi Közlemények*“, au emigrat din Ungaria 13.000 persoane, dintre cari în România 3032.

Conferența interparlamentară se deschide azi în Viena. Eri s'a stabilit programul lucrărilor conferenței.

Arestarea unui hoț. Poliția locală a arestat Sâmbătă în strada Mihail Weisz pe un hoț „elegant“. El se numește *Takacs Zoltan*, pretins „notar diplomat“, care îmbrăcat elegant și sub numele fals de „baron Beldy“ a intrat într-o casă privată și a furat un portofel cu bani. *Takacs* s'a dus la locuința parter nr. 43 din strada numită și întrebă de cusătoreasa *Farkasovsky Berta*, dacă n'are locuință de închiriat. Cusătoreasa l'a trimis la proprietara casei d-na *Matheovics*. Hoțul urcă scara în etagiul prim, dăr nu se putu tocni cu proprietara. Reîntors la locuința cusătoresei și prezentându-se ca „baronul“ cutare, o rugă să-i dea un pahar de apă. Cusătoreasa eși, ca să-l servească. Er „baronul“ profitând de absența ei, puse la buzunar un portofel cu 8 corone și eși grabnic.

Târziu numai cusătoreasa observă că-l lipsese portofelul. Poliția fiind avisată a pus mâna pe d-l „baron“, care dus fiind la poliție își mărturisii fapta. Polițistul care l'a prins se numește *Ioan Rusu*, caporal. S'au aflat la hoț mai multe batiste de mătase cu diferite monograme, un revolver și vre-o 50 corone bani.

Esposiția pictorului Smigelschi. Dumineca trecută s'a deschis în sala de gimnastică din Blășișu esposiția bisericească a prof. *Smigelschi*. D-l profesor *Dr. I. Raț* a ținut la început o conferență despre stilul bizantin, istoricul și dezvoltarea lui, și a atras atențiunea publicului asupra acestei esposiții. Apoi Esc. Sa metropolitul a ținut un discurs mai lung vorbind de pictura religioasă și despre dezvoltarea ei progresivă. Intre tablouri este unul reprezentând pe *Isus Christos* ședând pe tron, eu. drépta binecuvântând, er cu stânga rezimat pe o carte. Tote iconele sunt copii după tablouri celebre, pe cari prof. *Smigelschi* le-a colectat din numeroasele biserici și musee din apus și răsărit pe cari le-a vizitat, făcând studii.

Logodnă. *Veturia M. Rimbaș* și *Corneliu Gredina*, fidațați (*Brad*).

Despre incendiul, ce a isbucnit Marția trecută la preotul *Ioan Anca* de Subpădure (*Dicio-St.-Mărtin*), ni-se mai scrie: Nu numai grajdul și una din suri au ars complet, ci tot nutrețul aflător în curte. A doua zi, Miercuri dimineața, a luat foc și a doua sură, precum și grănarul; tot ce se afla în șura aceasta, fân, unelte economice, etc., și în grănar, au fost prefăcute în cenușe. Casa din norocire a scăpat. *Paguba e forte mare*, se evaluează în total la 5000 florini.

Pentru masa studenților români din Brașov au intrat: de la dâna v. *Cornelia Dav. Terfaloga* într-o pomenirea neuitatului ei consoț *David Terfaloga* protopresbiter 20 cor., de la d-na v. *Elena Craioveanu* din *Hălchiu* într-o amintirea reposatului ei consoț 20 cor., de la „*Fortuna*“ institut de credit și econ. în *Rodna vechie* 20 cor., de la N. N. cu ocazia adunării generale a societ. teatr. din S.-Sebeș 4 cor. Primescă toți marimoșii donatori cele mai căldurose mulțămite. — *Direcțiunea școlilor medii gr. or. rom.*

Cine agită pe soldați. „*Alkotmany*“ scrie, că mai ales subofițerii jidovi și soldații jidovi agită în casarme pe soldații contra ordinului ministrului de război, prin care sunt reținuți sub stég feciorii din al treilea an de serviciu.

Explosiunea vaporului „Vaskapu“. După scirile mai nouă pe vaporul „*Vaskapu*“ se aflau în momentul exploziunii 21 pasageri, dintre cari 17 au dispărut. Din personalul vasului s'au prăpădit 11, victimele exploziunii sunt deci 28 persoane.

Ministru înecat. Din *Euxinograd*, unde petrece actualmente principele *Ferdinand* al Bulgariei, se anunță că ministrul de finanțe bulgar *Maunsef* vrând să ia o baie, i-s'a făcut rău și s'a înecat în mare.

Avis. Domnul *Andrei Abend*, cunoscutul învățător specialist pe terenul apiculturii, sosese la 9 l. c. în Brașov și în aceeași zi, la 10 ore a. m. va ține în casa sfatului orașenesc o prelegere populară din sfera specialității sale.

Alegere de învățător. Ni-se scrie: Duminecă în 30 August 1903 st. n. după terminarea serviciului divin, în comuna bisericească *Ghimbav* s'a făcut alegere de învățător. Candidați au fost d-nii *Dumitru Marcu* și *Nicolau Ilie*, însă acest din urmă și-a retras concursul. Alegerea a fost presidată de d-nul protopresbiter administrator al tractului, *Ioan Dan*, er ca notar a fost propus d-nul *N. Sperchez* inv. (*Zărneș*), er bărbați de încredere *Dumitru Comșa* și *Dumitru Popp*. Făcându-se votarea, a fost ales cu *unanimitate* d-l *Dumitru Marcu*.

Inteligența română din Sebeșul-inferior invită la producțiunea teatrală

impuneată cu dans, ce se va arangia Duminecă în 13 Septembrie st. n. 1903, în restaurația d-lui *Ioan Micu 168*. Inceputul la 7 ore sera Prețul de intrare de persoană 1 cor., de familie 3 cor. Venitul e destinat în favorul celor arși din comuna *Sebeșul-inferior*. Programul: I. Declamație: „Numai una“ de *Coșbuc*, declamată de d-l *Moise Gruia*. II. Teatru. 1. „*La Turnu-Măgurele*“ de *Alexandri*. 2. „*Hartă Răzeshul*“ de *Alexandri*. III. Dans până 'n dor.

Jubileu dublu. În raportul publicat sub acest titlu în numărul nostru trecut de Duminecă de la 24 August (6 Sept.) a. c. s'a scris în două rânduri numele de botez al jubilarului preot din *Stupini greșit*, dându-se *Josif* în loc de *Ioan Maximilian*, cum este în adevăr și cum se vede și din introducerea biografiei publicată tot acolo.

Programul concertului *Lula Mysz Gmeiner* ce va avea loc la 10 Sept. este următorul: 1. *Schubert*: *Nachstück*; *Freude der Kindejahre*; *Das Lied im Grünen*; *Erkönig*. 2. *Schumann*: *Waldegesschprich*; *Nussbaum*; *R. Lassel*: *Allein*; *Im März*. 3. *Brahms*; *Der Wanderer*; *Wie frisch und froch...* *Vergebliches Ständchen*. 4. *R. Strauss*: *Wiegenlied*; *Cäcilie*. *H. Wolf* *Die Spröde*; *Er ist's*. Concertul se va da în sala de concerte de la *Redută*.

Homes și Fey. Reprezentația de adio, dată eri sera de cătră artiștii *Homes și Fey* a stat la înălțimea recunoscută. Interesant a fost mai ales punctul „mediul ferecat“, executat pe față și nu sub perdea, o nouă dovadă, că citarea de spirite, cu cari explică spiritiștii minuni de felul acesta, se bazează numai pe dexteritate și iuțelă. D-na *Homes-Fey* a rămas și de astă-dată neîntrecută în experimente de mnemotehnie și găcire. Precum suntem informați, părechea artistă va da încă o lună de zile reprezentații în orașele din *Ardeal*. Recomandăm atenției tuturor prestațiunile lor escelente.

Literatură.

„*Revista Idealistă*“ pentru literatura română și străină, istorie, științe, filosofie, sociologie, călătorie, arte frumoase, *Sumarul numărului 6*, 1 August 1903. 1. *Protopopescu*: *Beethoven*. 2. *Pompiliu Eliade*: *Ce este literatura?* — *Condițiunile și limitele acestei arte* — IV. 3. *Jules Brun*: *Superstiții românești și medicină populară*. — III. 4. N. A. *Papahagi*: *Vieta culturală în Macedonia*. — *Introducere*. 5. *Eugenia Ianculescu de Reus*: *Spre descriere (roman)*. 6. I. *Găvănescu*: *Din curentele culturale ale sec. al XVII-a* — *Nascearea didacticei*. 7. *Lazăr Bădescu-Delacăscio*: *Aqua mortis*. — *Crimele, delictele și alcoolismul*. — II. 8. P. *Vulcan*: „*Armăna*“ (roman). — *Partea I*. 9. *Poesii*: *Ardă satul*, de *Dionisie Stoica*; *Banco!* de *Șt. Cruceanu Clipe d'amurg*, *Spre toamnă* de N. *Pecețescu*, *Scrisore*, de C. Al *Holban*. 10. *Poveste*: *Penes împărat*. 11. August *Scriban* *Observații privitoare la influența limbei rusești asupra celei românești*. 12. N. *Vaschide*: *Scrisori din Paris*. 13. I. C. *Bacalbaș*: *Vacanta (Cronică teatrală)*. 14. *Vojen*: *Originalitatea Ririei*. 15. *Cugetări*. 16. *Buletin literar și bibliografic*. — (Cărți și reviste române).

ULTIME SCIRI.

Budapesta, 6 Septembrie. *Majestatea Sa* a primit azi la orele 10 a. m. pe contele *Khuen-Hedervary*, apoi pe fostul ministru-președinte *Szell*.

Constantinopol, 6 Septembrie. *Ibrahim-pașa*, unul din cei mai energici generali, care până acum a fost comandantul diviziei din *Seres*, a fost permutat la *Adrianopol*.

Ministrul de externe *Tevfic-pașa* a comunicat mai multor ambasadori, că Sultanul a luat astfel de măsuri, cu ajutorul cărora în scurt timp se va pune capăt uneltirilor insurgenților.

Constantinopol, 7 Septembrie. O bandă revoluționară de peste 2000 oameni e gata a trece granița peste muntele *Rhodope*.

Proprietar: *Dr. Aurel Mureșianu*.
Redactor responsabil: *Traian H. Pop*.

constatat cu toții un „*dualism*“ sui generis în elementele alcătuitoare ale psihicului său de artist: e fondul său original de *optimism și idealism*, și stratul — mai că am pute dice artificial — suprapus de *pesimism*. De aici neconsecuența, ce o surprindem în creațiunea lui poetică: poeziile sale, în cari se dovedește de un însuflețit admirator al ideilor și idealelor mari, ca sentimentul național, dragostea, arta și natura sunt străbătute de un puternic *idealism*, poeziile sale filosofice din contră sunt mai toate *pesimiste*. Atât de puternic e fondul original de sănătate și *idealism*, încât chiar și în poeziile, în cari predomină bolnăviciosul *pesimism* — întrevedem personalitatea nealterată a poetului, cu substratul său înalt *idealist*, cu seninătatea sa și forța sa originală de viață, rupând vëlul cel gros și întunecat al filosofiei *pesimiste*. De aici aparentele contradicții și în poeziile sale *pesimiste*.

Firma *pesimismului*, sub care a fost introdus *Eminescu* în istoriile noastre de literatură română — e falsă. *Pesimismul* nu e nota esențială, nici originală a personalității artistice a lui *Eminescu*, ci e

un element posterior și de a doua mână. Mica antologie eminesciană, cunoscută până acum, îmbrățișează numai o mică parte a activității și creațiunii poetului. Materialul literar cunoscut până acum a fost insuficient pentru înțelegerea complexă a poeziei eminesciene. Deja poeziile postume (publicate de N. *Hodoș*) aruncă o nouă lumină asupra producțiunii poetice a lui *Eminescu*,¹⁶⁾ er când vom avea înaintea noastră operele lui complete, începând de la colecțiunea de poezii populare și prelucrări de basme până la creațiunile lui de geniu, poetul ni-se va desluși și lămurii în întreaga lui evoluțiune artistică.¹⁷⁾

(Va urma.)

¹⁶⁾ Astfel sunt reminiscențele clasice, mai ales *horatiane* la *Eminescu*. *Literatura clasică* încă și-a dat contribuția sa, parte direct, parte indirect, prin clasicii germani, ca *Schiller*, la închegarea producțiunii poetice a lui *Eminescu*. Voiți reveni într-un studiu special.

¹⁷⁾ Operele complete apar în editura „*Minerve*“ în *București* sub îngrijirea d-lor *I. Chendi* și *N. Hodoș*. Veți interesanta prefață a primului volum, scrisă de d-l *I. Chendi* și amplificată în articolul despre *Eminescu* din „*Preludii*“ *București*, 1903.

» Romana «

este titlul broșurei, care a apărut în editura tipografiei A. Mureșianu, cu descrierea și explicarea dansului nostru de salon

„Romana“, dans de colônă în 5 figuri. *Descrișă și explicată împreună cu muzica ei, după compunerea ei originală.* Cu-o introducere („în loc de prefață“) de *Tunarul din Dumbrău, Popa.* — Tipografia Aurel Mureșianu, Brașov 1903.

A trecut deja o jumătate de secol, de când, în epoca rededeptării noastre naționale, s'a compus și înființat în Brașov „Romana“, unicul dans de colônă român. În iarna anului 1901, cu ocaziunea jubileului de 50 de ani de la fondarea Reuniunii femeilor române, s'a serbat la balul festiv ce s'a dat în Brașov cu ocaziunea acésta și jubileul de 50 de ani al „Romanei“. La acest jubileu vre-o 20 de părechii, damele purtând costum național, au jucat „Romana“ jubilară, adică au executat acest dans în toamă după regulile și prescrierile originale, cum s'a executat înainte cu 50 de ani la primul bal al „Reuniunii“.

Autorul broșurei explică „Romana“ în strînsă legătură cu muzica ei după aceste reguli și prescrieri originale, fără abaterile și erorile, ce cu timpul s'au furisat în acest dans. (Explicarea figurilor o face alături și în limba germană.)

Meritul autorului broșurei mai sus anunțate este, că a fixat regulile originale ale „Romanei“, ca orî și unde în ținuturile și țările locuite de Români acest dans de colônă român se pôtă fi studiat și jucat cum se cade și uniform. De aceea a adaus la finea broșurei și textul frumoșei și atrăgătoare muzice a „Romanei“, explicând printr-é note toate mișcările dansului după tactele muzice. Pe lângă popularitatea, de care se bucură dansul „Romana“ pretutindeni între noi, a fost tot-deuna o dorință viuă a publicului nostru de a o vedé jucându-se bine, exact și uniform. Credem, că broșura de față, care face istoricul și descrierea figurilor dansului cu multă îngrijire și acurateță, va satisface pe deplin dorinței generale.

Broșura este în quart mare, hârtie fină și tipar elegant, cu adausul unei côle de note (muzica „Romanei“ cu explicări) și costă numai 2 cor. 50 bani (plus 5 bani porto-postal) pentru România 3 lei.

„Romana“ se pôte procura de la tipografia A. Mureșianu, Brașov.

Dela „Tipografia A. Mureșianu“ din Brașov, se pot procura următoarele cărți:

(La cărțile aici înșirate este a se mai adauge o lângă portul postal arătat, încă 20 bani pentru recomandatie.)

Scrieri istorice.

Memorii din 1848—49 de Vas. Moldova, fost prefect al Legiunei III în 1848—49. Prețul cor. 1 (cu posta cor. 1.10)

Viața și operele lui Andrei Mureșianu, studiu istoric-literar de Ioan Rațiu, prof. ord. la preparandia din Blășiș, Prețul 2 cor., plus porto 10 bani. Venitul curat al acestui op se va contribui la formarea unui fond pentru Internatul preparand al din Blășiș.

„Colonel David baron Urs de Margina la Solferino și Lissa“, interesanta și eminenta conferență, ce a ținut-o d-nul colonel c. și r. *Francisc Rieger* în reuniunile militare dela Brașov și Sibiu. Broșura conține și două portrete bine reușite ale baronului Urs, unul din anii de mai înainte, când încă era major, ér altul din timpul mai recent; mai conține și o hartă a Lissei, cum și ilustrațiunea mormântului eroului nostru. Prețul 80 b. (plus 6 b. porto.)

„Pentru memoria lui Avram Iancu“, epulul dat către ministerul de interne D. Percz-l prin d-l Dr. Amos Francu'n cauza fondului pentru monumentul lui Iancu. Prețul este 1 corônă. În România 2 lei plus 5 bani porto.

„Pintea Vitézul“, tradițiunii legende și schițe istorice, de *Ioan Pop-Regeanu*. Oea mai completă scriere despre eroul Pintea. În ea se cuprind fôrte interesante tradițiunii și istorisirii din tôte părțile, pe unde a umblat Pintea. Prețul 40 bani, plus 6 bani porto.

„Românul în sat și la ôste“. Acestă este titlul unei noué cârticele, ce d-l *Ioan Pop Regeanu*, cunoscutul și meritatul nostru scriitor popular, a dat literaturii române. Prețul 20 b., cu posta 26 b.

Lupta pentru drept de Dr. Rudolf de Ihering traduce-re de Teodor V. Pacătan. Prețul 2 cor. (+ 10 b. port.).

„David Almășianu“, schițe biografice de *Ioan Popca*. Broșura acésta, presentă și multe momente de însemnătate istorică. Prețul 60 b. (cu posta 66 b.)

„Têranul român și ungar din Ardeal“, studiu psihologic popular de *I. Paul*. Prețul 1 cor. (+ 5 b. porto.)

Mândăstirea Putna în Bucovina de Iralie *Porumbescu*. Prețul 20 b. (+ 3 b. porto.)

Scrieri scolare.

Recompensele și pedepsele în școala populară, studiu pedagogic de *d. Dariu*, cu un adaus, 64 pag. format mare. prețul 60 bani, se pôte procura dela Tipografia A. Mureșianu, precum și dela autor și din librării.

Cântul în școala populară de *Iuliu Pop*, învățator în Năsăud. Teoriă, praxă și cântări. Este o scriere întocmită pentru cei ce propun cântările. Prețul 60 b. (cu posta 66 b.)

Manual catehetic pentru primii ani școlastici, ca îndreptar pentru cateheti, învățatori și părinți, prelucrat de *Basiliu Rădu*, profesor la seminariul din Blășiș. Prețul 80 b. (cu posta 90 b.)

Gramatica limbii române, pentru școalele inferioare, prelucrată după sistemul fonetismului modern, de *Ioan Popu*. Partea I. Etimologia. Edițiunea II. Prețul 50 bani.

„Învățătura creștinăscă“ séu *Catechismul mare* pentru tinerimea greco-cat *Edițiunea III.* (1898). Cu binecuvântarea episcopului de Mîiniôră al Gherlei, *Ioan Alexi*. Noua edițiune a apărut cu îmbunătățiri și e tipărită cu ortografia cu semne. Conține 254 pag., format 8°, e legată solid și costă cor. 1.60 (cu posta cor. 1.80).

Îndreptar teoretic și practic pentru învățământul intuitiv în folosul elevilor pregarandiali, a învățatorilor și a altor ômenți pe școala de *V. Gr. Borgovan* prof. de pedagogie. Edițiunea III. Prețul 2 cor. 40 bani (+ 10 b. p.)

Oral general pentru școala română cu 6 clase și cu un singur învățator de *Georgiu Maayzar*. Prețul 80 b. (+ 10 b. p.)

Scriptologia, séu modul de a învăța cetitul scriind. Îndreptariu pentru învățatori la tractarea Abecedariului de *Basiliu Rădu* prof. preparandial pens. Prețul cor. 2 (+ 10 b. p.)

Curs practic de limba maghiară pentru școalele popor. rom. întocmit pe baza unui plan ministerial de învăț. de *Ioan Dariu* cu concursul mai multor bărbați de școala. Partea I. pentru anul I-ii și al II-lea de școala. Prețul 32 bani (+ 10 b. p.)

Aritmetică pentru școalele populare de *F. E. Lutz*. Tradusă de un învățator după a 9 ediție germană. Anul I și II. de școala. Numeri 110, - 10- 20 și 20-100. Prețul 40 b. plus 5 b. porto.

Cursul la bursa din Viena.

Din 5 Sept. n. 1903

Renta ung. de aur 4%	118.75
Renta de corône ung. 4%	97.85
Impr. căil. fer. ung. în aur 3 1/2%	89.45
Impr. căil. fer. ung. în argint 4%	98.—
Oblig. căil. fer. ung. de ost I. emis.	98.—
Bonuri rurale ungare 3 1/2%	92.30
Bonuri rurale croate-slavone	98.—
Impr. ung. cu premii	200.—
Losuri pentru reg. Tisei și Seghedin	164.50
Renta de hârtie austr.	100.—
Renta de argint austr.	199.95
Renta de aur austr.	120.25
Rente de corône austr. 4%	100.40
Losuri din 1860.	163.—
Acții de-ale Băncei austro-ungară.	15.77
Acții de-ale Băncei ung. de credit.	710.50
Acții de-ale Băncei austr. de credit	643.—
Napoleondori.	19.06
Mărci imperiale germane.	117.32
London vista	239.20
Paris vista	95.07
Note italiene	95.15

Cursul pieței Brașov.

Din 6 Sept. n. 1903.

Banocot rom. Cump.	18.96	Vënd.	19.—
Argint român.	18.80	„	18.92
Napoleond'ori.	19.04	„	19.10
Galbeni	11.20	„	11.30
Ruble Rusesco	2.53	„	2.54
Mărci germane	117.10	„	117.50
Lire turcesco	21.50	„	21.60
Scris fonc. Albina 5%	101.—	„	101.26 1/2

Prețurile cerealelor din piața Brașov.

Din 4 Sept. 1903.

Măsura séu greutatea	Calitatea.	Valuta în	
		Kor.	ni.
1 H. L.	Grâul cel mai frumos	12	90
„	Grâu mijlociu	12	60
„	Grâu mai slab	12	40
„	Grâu amestecat	9	60
„	Săcară frumôsă.	8	50
„	Săcară mijlociă.	8	—
„	Orz frumos	7	—
„	Orz mijlociu	6	80
„	Ovês frumos.	5	—
„	Ovês mijlociu	4	80
„	Cucuruz	9	20
„	Mălaiu (meiü)	8	—
„	Mazăre.	16	—
„	Linte	16	—
„	Fasole	12	—
„	Sēmēnță de in	16	—
„	Sēmēnță de cânepă	7	50
„	Cartofi.	1	50
„	Măzărliche.	—	—
1 kilă	Carne de vită	—	96
„	Carne de porc	—	12
„	Carne de oerbec.	—	72
100 kil.	Séu de vită prospët.	40	—
„	Séu de vită topit.	62	—

Têrgul de rimători din Steinbruch.

Starea rimătorilor a fost la 1 Sept. n. de 43.847 capete, la 2 Sept. au intrat 641 capete și au eșit 453 capete rămânând la 3 Sept. n. un număr de 44.035 capete.

Se notéză marfa ungrăscă: veche grea dela — — — fil. tînără grea dela 116—117 fil., de mijloc dela 118—119 fil. — Sêrbăscă: grea 118—119 fil., de mijloc 117—118 fil., ușôra 114—115 fil. kilogramul

Frumos ca o Icónă
este un Teint delicat alb și fin, și o față fără pistru și pete. Spre a obține acésta să se spele în fie-care și cu **SAPUNUL**
„Lilienmilchseife a lui Bergmann“
(Marca: 2 mineri.)
dela Bergmann & Co. în Dresden și Teutschen a/E.
Se capetă bucată cu 80 bani, la Teutsch & Tartler și la farmacia lui Roth în Brașov.
980 20—50

Abonamente la
„Gazeta Transilvaniei“
se pot face orî și când pe timp mai îndelungat séu lunare.

ANUNCIURI
(inserțiuni și reclame.)
sunt a se adresa subscrișei administratiunii. în cazul publicării unui anunciu mai mult de odată se face scădemēt, care cresce cu cât publicarea se face mai de multe-orî.
Administr. „Gazetei Trans.“

TIPOGRAFIA
A. Mureșianu
Brașov, Têrgul Inului Nr. 30.

Acest stabiliment este provêdut cu cele mai bune mijlôce tehnice și fiind bine asortat cu tot felul de caractere de litere din cele mai moderne este pus în pozițiune de a puté esecuta orî-ce comande cu promptitudine și acurateță, precum:

IMPRIMATE ARTISTICE IN AUR, ARGINT ȘI COLORI.	REGISTRE și IMPRIMATE pentru tôte speciile de serviciuri.
CĂRȚI DE SCIINȚĂ, LITERATURĂ ȘI DIDACTICE	BILANȚURÎ.
STATUTE.	Compturi, Adrese, Circulare, Scrisori.
FOI PERIODICE.	Couverts, în tolă mărimca.
BILETE DE VISITĂ DIFERITE FORMATE.	TARIFE COMERCIALE, INDUSTRIALE, de HOTELURI și RESTAURANTE.
PROGRAME ELEGANTE.	PREȚURÎ-CURENTE ȘI DIVERSE
BILETE DE LOGODNĂ ȘI DE NUNȚĂ DUPĂ DORINȚĂ ȘI ÎN COLORI.	BILETE DE ÎNMORMENTARI.
ANUNȚURÎ.	

Comandele eventuale se primesc în biuroul tipografiei, Brașov Têrgul Inului Nr. 30, etagiul I, cătră stradă. — Prețurile moderate. — Comandele din afară rugăm a le adresa la
Tipografia A. MUREȘIANU, Brașov.

A. V. I. S.
Prenumeratiile la „Gazeta Transilvaniei“ se pot face și reinoi orî și când la 1-ma și 15 a fie-cărei luni.
Domnii abonenti se binevoiască a arăta în deosebî, când voiesc ca espedarea se li-se facă după stilul nou.
Domnii, ce se aboneză din nou se binevoiască a scrie adresa lămurit și se arete și posta ultimă.
Administraț. „Gaz. Trans.“